

איצרות

גליון שפועי מאוצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

התחדשות

סיום המחזור הראשון של 'ליקוטי הלכות'

התרגשות גדולה שוררת בקרב המוני חסידי ברסלב בארץ ובתפוצות, לקראת סיום המחזור הראשון בלימוד הספר הקדוש 'ליקוטי הלכות' לפי הסדר ידף ליום.

הלימוד שהחל לפני למעלה מחמש שנים, בי בטבת שנת תשס"ה – יום ההילולא של המחבר מוהר"ג זי"ע – מגיע לסיומו ביום י"ג ניסן השנה, כאשר למחרתו, בערב פסח, יתחילו שוב את הספר הקדוש הזה – בהתחדשות.

עכשיו הזמן וההזדמנות, להצטרף ללימוד בספה"ק הזה, אשר אין ערוך אליו בהתחזקות, בהתחדשות ובאמונה באור ה'צדיק יסוד עולם' המפיח רוח חיים בלבבות כל העוסקים בדרכיו.

וכך כותב רבי אברהם ב"ר נחמן, מגדולי חסידי ברסלב: "כי בימינו אלה, שעובר על כל אחד ואחד מה שעובר בגוף ובנפש, צריך להיות עיקר הלימוד בספרי מוהר"ג זי"ע" (כוכבי אור בהקדמה).

החכמה האמיתית – האמונה

האב ישב בפנים סמוקות, הבושות צרבו בו כשיפודים מלובנים, הוא רק ייחל שהפגישה הזאת תסתיים בכל המהירות.

הם נמצאים בחדרו של פרופסור מהולל, אשר שמו נודע בעולם כאחד המומחים היותר גדולים בתחומו. אלפי מנותחים עברו תחת ידו בהצלחה – ועתה, לאחר המתנה ארוכה, זכו סוף סוף גם הם להתקבל אצלו, בתקווה שימצא מרפא למחלתו הקשה של הבן.

אך לביזיון כזה לא ציפה האב. הבן שכנראה היה חכם לא גדול וטיפש לא קטן, התיישב מול הפרופסור והחל שואל בקול: "מי אומר שהוא יודע לרפאות?! מי יכול להבטיח שאכן הוא יודע לאבחן?! מי ראה את התעודה שלו?! ובכלל, למה הוא משתמש במכשירים האלה ולא באחרים?"; הוא מצביע על המיכשור המשוכלל שלצד הרופא המהולל.

האב מסמיק, מבקש שהאדמה תחתיו תפער את פיה ותכסה על בושתו, מנסה בעדינות לרמוז לבן להפסיק את ה'נאום' המביש. אך הבן ממשיך בעוז, פניו זורחות, "אמרת לי, אבא, כבר גדלתי, אני לא טיפש שמקבל דברים סתם כך; אני חוקר כל דבר לעומקו..."

בעיני רבים נתפס החוקר את יסודות האמונה כחכם שאינו מתפתה לכל מה שמנסים להנחיל לו. הוא נראה כעמקן וחרף-שכל, אך לאמיתו של דבר הוא זה הפתי האמיתי, כי הוא ניגש במוחו הקטן לחקור בדברים שהונחלו מדור לדור על ידי כל חכמי הדורות האמיתיים.

הם, שראו עין בעין את גדולת הבורא והיטיבו לראות את האמת הבוררה, הנחילו לבאים אחריהם את החוכמה הבהירה על מהות הבריאה ועל הכוח האלוקי שמנהיג אותה בכל פרט ופרט. הם גם לימדו את דרכי ההצלחה בעולם והזהירו מפני הדברים הגורמים להפסד נצחי.

מה נואל, אם כן, הטיפש שחסר את הידע הבסיסי בחוכמה נפלאה זו שהתקבלה מדור לדור, וחושב כי הוא חכם מחוכם שביכולתו לערער יסודות בניינים ומבוססים בעומק החוכמה.

החכמה היחידה היא האמונה! רק המאמין שמטה אזנו לקול החכמים האמיתיים, גדל ומוסיף חכמה!

הג הפסח – המוקדש לביסוס וחיידוש האמונה – מתחיל בביעור חמץ.

החמץ רומז להבנה האנושית, שנבנית על כוח חוכמת הטבע המבוססת על מה שנראה ומורגש לעיני בשר. החמץ מנופח ומלא טעם, כמו ההבנה האנושית הנותנת תחושת הנאה ו'ניפוח' אישי, אך למעשה היא נחשבת ל'מוחזין דקטנות'; כלומר, זהו שכל דל, כשכלו של תינוק שמערער על דעת גדולים בהרבה ממנו.

לעומת זאת המצה, רומזת לאמונה, כי על כן היא נקראת בזוהר הקדוש "מיכלא דמהימנותא" – מאכל האמונה. המצה, על אף היותה נמוכת קומה וחסרת טעם, נחשבת ל'מוחזין גדלות' – שורש השכל, החכמה והדעת (ליקוטי הלכות, נט"ש ב-1).

האמונה שמגלה לנו איך שכל דבר מופעל על ידי הבורא, ומלמדת אותנו על האהבה הנצחית של ה' יתברך לעמו – היא השכל היחיד שמפרש נכונה את מהות הבריאה.

רק לאחר שהונחו היסודות הללו בבהירות, יש מקום להוסיף ולהעמיק ובעומק הקשר בינו יתברך לעמו.

בכל שנה ושנה אנו צריכים לחזור ולבסס את יסודות השכל האמיתי, ולשם כך עלינו לחזור על יסודות האמונה, שרק היא יסוד החכמה.

לפיכך אנו מבערים את החמץ – ועימו את כל חלקי השכל הדל שלנו, ומתמסרים שוב לאמונה. אנו חוזרים ומקבלים את היסודות הברורים, שרק הקדוש ברוך הוא לבדו 'עושה ויעשה לכל המעשים'; אין מציאות של טבע שמנותק מבורא זה; אין מציאות של כוח רע שיכול לשלוט מבלי שהוא יתברך ירצה בכך. הוא יתברך אוהב כל יהודי, ויהא שפל כאשר יהא, והוא מוכן להפוך עולמות בעבורו – אם רק ירצה לקבל עליו עול תורה.

אלה הם שורשי השכל האמיתי, הנלמדים מסיפור יציאת מצרים, שנועד ללמד לדורות את המציאות הפשוטה הזאת. רק לאחר קבלת יסודות אלו, יש מקום לחשוב ולהעמיק יותר. בהירות ביסודות אלו, איננה מותרת מקום לכל תעלולי היצר הנובעים רק מעיוות אמת פשוטה זו.

הג הפסח, והאמונה הנקנית בו, הינם אם כן היסוד עליו נבנה הבניין הרוחני שלנו בכל השנה כולה.

חוק. הלימוד היומי

יום	יום בחודש	ליקוטי מוהר"ג	ליקוטי הלכות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
שבת	ניסן	ה"א	ה"ה-ה"א	ה"א	סנהדרין
א	יב	טו:	רצא	תסג-תסד	מג
ב	יג	טז:	רצב	תסה-תסו	מד
ג	יד	טז:	הקדמה	תסו-תסח	מה
ד	טז	יז:	הקדמה	תסט-תע	מו
ה	יז	יח:	הקדמה	תעא-תעב	מז
ו	יח	יח:	ב	תעג-תעד	מח
				תעה-תעו	מט

יום של הפצה

יב בניסן
לע"נ ר' דוד ב"ר יעקב גדליה שכטר

יד בניסן
לע"נ מרת חיה דינה בת ר' מאיר

אוצרות
ברסלב
02-9950000
Tel. 1-718-8552121

ת.ד. 50617 בית שמש
טל' במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066
ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל
braslav@actcom.net.il

הפצה למנויים ובתי כנסיות: 057-3100646
הנצחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

יציאת מצרים כאן ועכשיו

הארצות (סנהדרין פו ע"א), שכן הנהגת ה' בארץ ישראל נעלה ורוחנית יותר משאר העולם.

לכן הגשם יורד בעולם רק בשביל ארץ ישראל, וכל העולם מקבל את הגשמים רק לאחריה (תענית י ע"א), כי הגשמים יורדים בזכות בעלי אמונה (שם ה ע"א) ועיקר האמונה – בארץ ישראל.

אולם זה לעומת זה עשה אלוקים, כשם שארץ ישראל התייחדה באמונה, כך ארץ מצרים התייחדה בכפירה שבה, כפי שהכריז פרעה מלך מצרים: "מי ה' אשר אשמע בקולו" (שמות ה, ב). לכן, כשמושה רבינו רצה להתפלל במצרים אמר: "כצאתי את העיר אפרוש כפי אל ה'" (שמות ט, כט) כי בתוך העיר המצרית לא היה אפשר להתפלל.

הניסים המופלאים של יציאת מצרים, נועדו לגלות ולפרסם את האמונה גם בתוככי מצרים הכפרנית, ולהראות שאצבע אלוקים היא זו שמכוונת את כל מעשינו ומקרינו.

זוהי אפוא יציאת מצרים הפרטית של כל אחד מאיתנו, כאן ועכשיו – להשתחרר משיגרת הטבע ולהחדש את האמונה, מתוך התבוננות רעננה בהשגחה הפרטית שמלווה אותנו על כל צעד ושעל.

נשים לב שכל מאורע קטן וגדול, לטוב או להיפך, מכריז ואומר שיש מנהיג לעולם. כך, בצירוף תפילה ותחנונים כמובן, נוכח 'לצאת ברכוש גדול' מן הפסח הזה.

נסה להבין את משמעותה של יציאת מצרים הרוחנית שאנו זוכים לה כל שנה מחדש, כדי שנוכל להתכונן אליה כראוי, כך שנחווה אותה בשלמות, ובחלוף החג נצא עם מטען רוחני אמיתי.

גלות מצרים לא הייתה רק תקופה של משבר חומרי; עם ישראל עבר באותה תקופה משבר רוחני, באמונה, כמו שאמרו חז"ל, שמידת הדיון קיטרגה עליהם בעת קריעת ים סוף: "הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה" (מדרש תהלים טו, ה).

ארץ ישראל התייחדה מכל העולם בכך שהיא מסוגלת לאמונה, כמו שכתוב "שכן ארץ ורעה אמונה" (תהלים לו, ג), וכמו שאמרו חז"ל: "שכל הדר בארץ ישראל דומה כמו שיש לו א-לוה, וכל הדר בחוצה לארץ דומה כמו שאין לו א-לוה" (כתובות קי ע"ב).

זאת משום שבארץ ישראל השגחת ה' ניכרת ומורגשת יותר, להבדיל משאר העולם, ששם ההשגחה מוסתרת בדרך הטבע, כמו שכתוב: "ארץ אשר ה' אלוך דורש אותה, תמיד עיני ה' אלוך בה" (דברים יא, יב).

לכן אמרו חז"ל שאומרים שירה רק על נס שבארץ ישראל (מגילה יד ע"א), כי שם הוא מקום ההשגחה והניסים. ארץ ישראל היא גם מקום התפילה שתלויה באמונה, כמו שכתוב: "והתפללו אליך דרך ארצם" (מלכים א, ח, מח).

זהו גם עומקו של מאמר חז"ל, שארץ ישראל גבוהה מכל

"עיקר הניסים, היינו עיקר התפילה, אינו אלא בארץ ישראל, כמו שכתוב (תהלים לו, ג): 'שכן ארץ ורעה אמונה, ואמונה זה תפילה... ובשביל זה היא גבוהה מכל הארצות – על שם שעיקר הניסים שם הם... וזה שאמרו (תענית י ע"א): 'ארץ ישראל שותה תחילה, כי עיקר הגשמים... בארץ ישראל...'

"וזה לעומת זה עשה אלוקים – ומצרים הוא היפך ארץ ישראל... ובשביל זה אין מקום התפילה במצרים, כמו שכתוב (שמות ט, כט): 'זוהי כצאתי את העיר אפרוש כפי... מי שמכסה את הניסים ומראה לכל דבר שהוא דרך הטבע... צריך לירד לעומק גלות מצרים'."

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ז)

"צורכי פסח – יהיו לנו, אבל איך זוכים לפסח עצמו?"
אימרה נוקבת זו של רבי נתן מהדהדת באוזנינו בעיצומן של הטרדות וההכנות לפסח.

לאמור: מצות, יין ושאר מצרכים – יהיו לפסח בעזרת ה'; כמו שהיו לפני שנה ולפני שנתיים, ואולי אפילו יותר, אך הרי חג הפסח הוא זמן של עבודת ה', ואם לא נתכונן כראוי – אנחנו עלולים להחמיץ את ההתעלות שאפשר לזכות בה בחג הקדוש הזה.

כידוע, כל החגים והמועדים אינם רק זכר למאורעות שאירעו לעמנו בעבר, אלא אותם מאורעות עצמם מתרחשים כל שנה באותו הזמן – רק במימד הרוחני. במיוחד בחג הפסח, שעליו נאמר בהגדה: "שבכול דור ודור חייב לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".

רבי מנחם מנדל מלאדיין – תלמיד מוהרנ"ת

בשמחה אל רבי נתן.

רבי נתן, שידע על עניותו הגדולה, סרב ליטול ממנו את הכסף, אך ר' מנדל החל מתחנן: "אנא רחמו אלי, קחו מידי את המעות, למען אוכה במצווה נוראה ועצומה זו!"

נכמרו רחמי רבי נתן עליו וקיבל מידיו את תרומתו. משראה את מסירות נפשו, ידע כי על יסוד איתן שכזה, בודאי עתיד בית הכנסת לקום ולעמוד על תילו.

תאריך פטירתו של ר' מנדל מצויין ע"י רבי נתן בעצמו: "ביום א, ערב שביעי של פסח, בשנת תקצ"א, נפטר ר' מנדל ז"ל מלאדיין, ע"י חולאת החוליע' שהיתה בשנה הזאת."

בחג הפסח דהאי שתא, שהה מוהרנ"ת בעיר הנמל אודסה, בדרכו לארץ הקודש. מתוך שמחת החג, דיבר בהתלהבות מגדולת רבינו, ובאותה הזדמנות החלו ר' מנדל ועוד כמה מהחסידים מרקדים בשמחה עצומה.

וכך מתאר זאת רבי נתן: "ר' מנדל שהיה עימי כל הדרך, שמח הרבה מאד ורקד הרבה מאוד, עד אשר תמחו כל הרואים: 'מזיכן הכח לרקד הרבה כל כך שלא בדרך הטבע? והם לא ידעו מההוא רוחא דנשיב בשית פרקין וכו'" (= מאותה רוח הנישבת בששת פרקי הרוזע ובששת פרקי הרגל) שמשום נמשכין המחאת כף-אל-כף וריקודין, כמבואר בהתורה 'ואלה המשפטים' סימן י, עיין שם."

לאחר יום-טוב הראשון, נפרד ר' מנדל ממוהרנ"ת ונסע לביתו. רבי נתן, ברוב חיבתו אליו, ליווה אותו, עד ליציאתו מן העיר.

בשנת תקפ"ד, ערך רבי נתן נסיעה אל כל העיירות בהן התגוררו חסידי ברסלב, על מנת להשפיע עליהם להרים תרומתם למען המטרה הנעלית: בניית בית הכנסת על שם רבינו הקדוש באומן, כאשר כל חונתו בדבר, שיתקיים הקיבוץ הקדוש בראש השנה באומן – לדורות עולם.

העיירה הראשונה אליה הגיע, הייתה לאדיין. בין החסידים עימהם נפגש רבי נתן, היה ר' מנדל. על אף היותו עני מופלג – מייד בשמעו את דברי רבי נתן, רץ בהתלהבות דקדושה אל ביתו, נטל את כל רכושו, שהסתכם בשני רובלים, והביאו

התקרב אל מורנו רבי נתן, על ידי החסיד ר' יצחק חזן. התגורר בתחילה בטולטשין, ומאוחר יותר עבר לדור בלאדיין, שכמו קודמתה, נמצאת בקרבת העיר ברסלב. וכך התאפשר לו להתחמם לעיתים קרובות באורו של רבי נתן.

ר' מנדל סייע למוהרנ"ת בדרכים שונות, בפעולותיו החשובות למען גילוי אורו של רבינו לכל יושבי תבל. הוא למד את מלאכת סידור אותיות עופרת בלוחות הדפסה, ושקד ימים ולילות, ללא קבלת שכר, על הדפסת הספרים 'ליקוטי מוהר"ן' ו'ליקוטי תפילות' בבית הדפוס שהקים מוהרנ"ת בביתו.

מלבדו עסקו במסירות במלאכת-קודש זו עוד כמה מצעירי החסידים, כגון ר' חיים נחום מוזינגורודקה, ר' נתן ב"ר לייבל ראובני ור' שכנא בן מוהרנ"ת.

ר' מנדל נסע בשליחות מוהרנ"ת לעיירה מינקוביץ, כדי לרכוש אותיות עופרת שחסרו להמשך הדפסת ה'ליקוטי תפילות'.

הוא חותם את שמו המלא בראשי-תיבות כפולים, בסופו של חלקו הראשון של הספר 'ליקוטי-תפילות': "מה מאוד נעים נפילת חבל חלקינו, מסדרים מודפסים, מילים מועילים ערבים עלינו, נעימות נפלאות דברי דודים, ילחינו יבעירו להבת לבבות".

באותה שנה, תקפ"ב, אף זכה ר' מנדל להתלוות אל רבי נתן בנסיעותיו הרבות ולשמוע מפיו דברי קודש הנובעים ממקור החכמה.

**כסף לפסח? זוהי דאגה?
איך משיגים את הפסח עצמו?!**

(עפ"י דברי מוהרנ"ת)

להתעטף בטלית – איזו שמחה!

ועומד למלאכת המלמדות עד חודש ניסן. אי לכך, דחה את מועד נסיעתו. בכל אופן, לעת עתה, בעקבות ההיכרות עם ר' יצחק, החליט לוותר על הרעיון החדול מהנחת טלית ותפילין, ולדחותו עד לאחר נסיעתו לברסלב.

"לקראת חג הפסח, שב המלמד לביתו שבטולטשין, אך טרדות ההכנות לחג השכיחו ממנו את תוכנית הנסיעה, והיא פרחה כלייל מראשו.

"ימי חול המועד, השוק בטולטשין הומה אדם, המולה רבתי שוררת בפנית העגלונים בשוק. המלמד דגן פוסע כשראשו מלא מחשבות. לפתע קולטת אוזנו את המשפט הבא: 'כמה תרצה עבור נסיעה לברסלב?'

"הוא סובב ראשו והבחין בחסיד לבוש 'דאשיקל' (=מצחיה) נושא ונותן עם אחד מבעלי העגלות. בבת אחת נזכר בדברי ר' יצחק חזן. הוא פנה מייד אל אותו חסיד, שלא היה אלא רבי מאיר לייב בלעכער, מגדולי תלמידי רבי נתן, הציע לו להצטרף אליו ולהשתתף עמו בדמי הנסיעה, והשניים יצאו לדרך.

"לאחר אותה נסיעה, עמד פנים אל פנים מול עיני המאירות של לבס של ישראל – רבי נתן.

"הוא פתח בפניו את כל שערי ליבו ושטח את כל קושיותיו. רבי נתן, בחוכמת האלוקים שבקרבו, ידע מה להשיבו; הוא ביער מקרבו את כל השאור והמחמצת, והחזיר לו את האמונה האבודה. לא חלפו ימים רבים, עד שהוא הפך לאחד מגדולי תלמידיו ועובד ה' באש שלהבת!

"אני הוא אותו תלמיד", סיים ר' מנדל מלאדיין את סיפורו המופלא לחברו ר' נתן ר' לייבאלע ראובניס. "עכשיו מבין אתה את סיבת שמחתי העצומה בעת שאני זוכה להתעטף בטלית ולהניח תפילין?"

אחד החליט לוותר על הטלית והתפילין. ואז, רגע לפני שהוציא לפועל את מחשבתו הנוראה, זימנה לו ההשגחה העליונה בכפר בו שימש כמלמד, יהודי מופלא, ר' יצחק חזן שמו.

"פיקח ושנון היה ר' יצחק, ויחד עם זאת שופע שמחה. ידידות נקשרה בין השניים, והמלמד אהב להתענג על חוכמת החיים של חברו החדש.

"תוך כדי אחת משיחותיהם, הבחין ר' יצחק ב'מבוכות' בהן שרוי בן-שיחו, והבין כי נלכד ברשת החכמות המדומות. כיון שחדד לשון היה, פלט לעברו: 'אמנם חכם מחוכם הינך, אולם בעיר ברסלב מצוי אדם חכם יותר ממך.'

"סקרנותו של המלמד התעוררה: 'אל מי כוונתך?' ור' יצחק השיבו בשאלה: 'על רבי נתן מברסלב שמעת?' 'המלמד נמנה על המתנגדים, אולם למרבה הפלא, דווקא מידת הסקרנות שעמדה לו עד עתה לרועץ, הייתה בשבילו פתח להצלחתו הרוחנית.

"כיון שהיכרותו הקצרה עם ר' יצחק הותירה עליו רושם גדול, בראותו שאדם נבון ומלומד הוא, ויחד עם זאת מאמין גדול – הרגיש בחושיו הרגישים כי מאומה לא יפסיד מנסיעתו לברסלב, אדרבה...

"אלא שהיו אלה ימי תחילת החורף, ומושכר הוא

בית המדרש היה מלא חסידים המכנינים עצמם לתפילת שחרית. עיניו של החסיד הנלהב ר' נתן ר' לייבאלע ראובניס נחו על רעהו רבי מנדל מלאדיין.

פניו של ר' מנדל קרנו משמחה עילאית שעה שאחזו ידיו בטלית וברכת 'להתעטף בציצית' בקעה בהתלהבות מפיו. מאוחר יותר, בעת שיחת חברים, פנה ר' מנדל אל ידידו כממתיק סוד ואמר לו: 'רצונך לדעת את סיבת שמחתי העצומה בעת עטיפת טלית? הבה ואספר לך מעשה:

"בשטיבל של העיירה יושב היה המלמד מוקף דרדקים, עושה מלאכתו נאמנה ומלמדם תורה, אם כי ליבו בל עמו. אומנם כלפי חוץ נראה הוא ירא ושלם כמקדמת דנא, אולם, בתוככי נפשו מתחולל מהפך עצום בעת האחרונה, שלא לטובה.

"במה דברים אמורים? לידי המלמד דגן התגלגלו ספרי 'הקירה' ופילוסופיה שחוברו על ידי סופרים משכילים. מתוך שאוהב הגות ומחשבה היה, לא הצליח לכבוש סקרנותו, ועיין בהם. כיון שמינות מושכת לבו של אדם, הלך שבי אחרי קסמי השווא, ופירות הבאושים לא אחרו לצמוח בליבו.

"השלב הראשון בהידרדרותו הרוחנית התבטא, בקרירות ואדישות בכל הנוגע לדברים שבקדושה; הוא חדל להתרגש בעת עשיית מצוות, וביום בהיר

השבוע לפני...

השבוע לפני 174 שנה

■ שבת הגדול תקצ"ו – 'מצות ומוריים' בערב פסח

את שנת תקצ"ו ואת השנתיים הבאות אחריה, עשה מוהרנ"ת בעיר מולדתו נמירוב, הרחק מביתו ומתלמידיו הרבים. בתקופה זו ריצה עונש גירוש שהוטל עליו בלחץ מתנגדיו שביקשו להחליש בכך את השפעתו הברוכה על קהל שומעיו, ולדכא את רוחה של חסידות ברסלב.

במכתב לתלמידיו כותב מוהרנ"ת בפליאה: "אי אפשר לעמוד על סוף דעתם של המתנגדים – מה חושבים בזה שרוצים לגרשני מברסלב, הלא אם אסע למקום שאסע, אודיע גם שם אמיתת תורתו הקדושה, ויהיו נעשים שם גם כן 'ברסלב' חסידים' שהם כשרים אמתיים שבישראל! ובאמת עולה על דעתי, אולי כונת השם יתברך בשביל זה. אך יש לי ההמנות גדול עליכם להיות נפרד מכם ח'ו פתאום" (עלים לתרופה, מכתב מיום ד' פרשת תצוה, שנת תקצ"ה).

ואכן, למרות מאמציהם, לא הצליחו המתנגדים להפריד בין הרב לתלמידים, אלה היו מתקבצים בכל עת לנמירוב, לשמוע ממוהרנ"ת דברי אלוקים חיים.

על אחד האירועים הללו כותב רבי אברהם ב"ר נחמן: "בחורף שנת תקצ"ו נסעו איזה אנשים לנעמירוב ממוהרנ"ת על שבת הגדול, ויפגשו אותם בדרך משה קיניקס (= מגדולי המתנגדים) ויחר אפן, ובא לביתו לברסלב וישלח את המסור ויחדניע (= מושל העיר) שיספר לו שנוסעים אנשים אל מוהרנ"ת גם לנעמירוב, ועושה אסיפות גם שם. וכאשר ישב מוהרנ"ת בשבת הגדול בסעודה השלישית עם האנשים, הלכו שרי הפאליציע (= השוטרים) לביתו, להפגש אנשים אצלו, והיה נס גדול ונפלא – אשר קודם שנכנסו שרי הפאליציע לביתו הספיקו האנשים להמלט ולברוח. רק שלשה אנשים לקחו אותם הפאליציע, וגם את מוהרנ"ת ו"ל בעצמו לקחו הפאליציע, ובחסדי ה' פטרו אותם לשלום" (ימי התלאות לג).

ה'מוריים' לא הרפו את ידי רבי נתן מן ההכנות לפסח, והוא מתעניין בפרוטרוט אצל בנו ר' יצחק אודות מצרכי החג והמצוות: "היין, מן הסתם תשתדל כראוי שיוגיע לידי בשלמות. אודות מצה שמורה, תודיעני מה נעשה ונשמע שם, כי ר' ישראל משה מפה התפאר שרק בטולטשין נמצא 'שמורה' ישנה והוא קנה ממנה, ואתה רצית לשלוח לי. היום נודע לי שר' חיים בן ר' יעקב בעל-מגיה מברסלב אמר, שקנה שמורה בטולטשין, מה שר' בער חתן הרב לקח גם כן ממנה. נא להודיעני כל זה. אם אפשר שתשלח לי ב' קווארט (= רביעית של מידת משקל שהייתה נהוגה באותה עת), או על כל פנים א' קווארט חטים, מהשמורה המוכרת הכשרה ביותר – מה טוב. אבל לא תשלח קמח, כי אם חטים דייקא, ולכרם יפה יפה כראוי, כי אחריות של קמח אינו רוצה לקבל. ואלו החטים אני אטחון פה, ויהיו נאפין בערב פסח בשביל הסדר. ותחקור אם יהיה ר' ישראל משה בעצמו אצלכם, והוא יכתיבני לקבל מאתך – אם תתן, כי הוא בעצמו המתעסק והמוכר מצה שמורה פה. 'והשם יתברך וילכנו בדרך האמת והישר, ונזכה ליהרר ממשוהו המין בגשמיות ורוחניות, ונזכה לשמח בשמחת ההג הקדוש הבא עלינו לטובה, והיה אצלנו חדש לגמרי, ונראה את עצמנו כאלו אנחנו בעצמנו יצאנו ממצרים בשנה הזאת, כמו שאמרנו (פסחים קטז ע"ב): 'בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים'. השם יתברך יעורנו לקיים זאת באמת, בפרט נרדפים כמונו שאנו רואים נסים של יציאת מצרים וקרעית ים סוף בכל יום ובכל עת" (מכתבי מוהרנ"ת כ"י, מיום ה' פרשת ויקרא, שנת תקצ"ו).

לחידודא

חידה מס' 46

כמה פעמים מוזכר בספר המידות עניין 'שמות הצדיקים'?

הפתרון לחידה מספר 45

מי מבניו של רבי נתן נולד בערב פסח שנת תקס"ח?
- ר' יצחק (ימי מוהרנ"ת א, כז).

זכה בהגרלה לחידה מס' 44

יעקב ישראל רונבלום, ביתר עילית

בזכות קניה בסך 50 ₪, בחנות ספרים 'ברסלב' רחוב מאה שערים 110 ירושלים

לתשובות - התקשרו למערכת הממוחשבת 'אצרות ברסלב' 02-9950000. לאחר בחינת תשובה, תקשונו 1-9-2-1 והשאירו הודעה. בין הפותרים נמנה עדי יום שני בשעה 12 בלילה. תערוך תגלה על זכות קניה בסך 50 ₪

שאלה:

מתי השכל הוא לרועץ, ומתי צריכים להפעיל אותו?

תשובת הרב שמואל שטרן:

רבינו הקדוש מסביר (בליקוטי מוהר"ן ח"א סד) שישנם שני סוגים של שאלות. הסוג האחד הוא שאלות שאין עליהן תשובה, והסוג השני הוא שאלות שיש עליהן תשובה.

השאלות שאין עליהן תשובה מקורן מן ההעלמה וההסתרה של הקדוש ברוך הוא בעולם, מה שנקרא בספרי קבלה 'החלל הפנוי', ולפיכך, כדי להתגבר על שאלות אלה צריכים לסמוך על אמונה בלבד.

לדוגמא, אדם שואל את עצמו: מדוע ה' הוריד את נשמתו דווקא לאותם הורים ולאותה הסביבה? או – מדוע על אף מאמציו להתקרב לעבודת ה', הוא נמצא עדיין בתחתית המדרגות? או – מדוע על אף המאמצים שהוא עושה עבור פרנסה, הוא לא מצליח? או – מדוע פלוני עדיין לא מוצא שידוך, ולא למנוני אין עדיין ילדים? או – מדוע עם ישראל עובר דברים קשים כל כך? וכן קושיות על מהות הבריאה, או על הידיעה והבחירה וכדומה.

על קושיות אלו אין תמיד תשובות ברורות והחלטיות.

מדוע אין תשובות? – מפני שרצון הבורא יתברך הוא שתהיה בחירה, שנבחר בטוב גם בזמן של הסתרה, ושנאמין בו בכל מצב, גם כאשר אין אנו מבינים. לצורך זה נטע בנו הבורא יתברך את כוח האמונה, כדי שנוכל להאמין בו גם במקום שאין השכל שלנו תופס. עם זאת, כשמתחזקים באמונה – בונים 'כלים' אישיים שניתן לקבל על ידם את התשובות הנדרשות.

נמצא, שהדרך להתמודד עם קושיות אלו, היא להתחזק באמונה, להמתין בסבלנות, להתפלל ולקוות אל ה' שיאיר את עינינו, אף על פי שאין אנו מבינים כרגע מה שהוא עושה עמנו; רק עלינו לדעת שה' מנהיג את העולם וה' אוהב כל יהודי באשר הוא, ודואג לו לכל צרכיו, ובודאי הכול לטובה.

מי שנוסכים בנו את כוח האמונה הזה ומצילים אותנו מכפירות, הם הצדיקים. רבינו אומר שהצדיק מנגן ניגון רוחני של אמונה ובכך הוא מביא את כל הנבוכים – אל האמונה. עלינו לקבל אפוא באמונה מתוך שתיקה את מה שה' עושה, והניגון של הצדיק יאיר בנשמותינו – וכך נתמודד עם השאלות הקשות.

לעומת זאת יש שאלות שיש עליהן תשובה, בהן צריכים להפעיל את השכל, כגון שאלות הקשורות לפסקי הלכות, או כיצד להתנהג בדרך-ארץ עם בני אדם, או איך להתנהג בפרנסה והשתדלות, וכדומה.

על שאלות אלה יש תשובות, התשובות מתקבלות על ידי הפעלת השכל ולימוד התורה. שכן הנהגת חיי האדם בשאלות היומיומיות צריכה להיות על פי שכל התורה, ומה שאינו יודע, הוא צריך ללמוד מן הספרים או לשאול את רבותיו.

לסיכום:

- א. בשאלות שאין עליהן תשובה, צריך להשליך את השכל, לאחוז במידת האמונה, להרבות בתפילה ולהמתין לקבלת הישועה והעצה בסבלנות.
- ב. בשאלות שיש עליהן תשובה, צריך להפעיל את השכל, כגון, בכל הנוגע לענייני עבודת ה', ענייני בין אדם לחברו וכדומה.

"מְנַחֵה תְּמוּד מְחַצֵּיתָהּ בְּבִקְרָ וּמְחַצֵּיתָהּ בְּעֶרְבָּ" (ויקרא ו, יג)

"כל הקרבנות אינם באים חצאים, וזו באה חצאים" (מדרש רבה, פ"ו, צו, יח)

כשהודי מרגיש שהוא רחוק מה' – ועם כל זאת הוא משתדל לעשות את רצונו יתברך כפי יכולתו, והוא מתחנן לה: כל כך – תפילתו זו יקרה מאוד בעיני ה', כמו שאמרו חז"ל, שקורבן המנחה שהעני מקריב, חביב לפני ה' יותר מהפר המפוטם שמקריב העשיר, ככתוב: **"נפש כי תקריב קרבן מנחה" – "כאילו מקריב נפשו"**.

יתירה מזו, אפילו כאשר תפילתו של העני איננה שלימה כלל, והיא מעורבת במחשבות זרות ובבילבולים – היא אוהבה ורצויה לפני הקב"ה, היות שעל כל פנים הוא מתחזק ומתאמץ לעשות את אשר ביכולתו, כפי שאמרו חז"ל שקורבנו של העני, שונה מכל הקרבנות בכך שהוא בא גם במחצית – כשהוא חצוי ושובר...

(עפ"י ליקוטי הלכות: תפלת המנחה, ז, מד)

"אם על תודה יקרֵבנו" (שם ז, יב)

"כל הקרבנות בטליו, וקרֵבן תודה אינה בטלה" (מדרש רבה שם, ט)

כשאדם נמצא במצב לחוץ או בצרה ח"ו – אין דעתו מיושבת; ואפילו אם מסבירים לו שהכול בהשגחה מה' יתברך ולטובה – קשה לו מאוד להפנים את הדברים, כי מצוקתו מבלבלת את דעתו.

אבל באמת, גם בזמן הצרה יכול אדם למצוא הרבה חסדים שהקב"ה גומל עמו בכל זאת, כמו שכתוב: **"בצר הרחבת לי" – שגם בצרה עצמה ישנן הרחבות**.

מנסים להסתכל על החסדים וההרחבות הללו, ומודים ומשבחים עליהם; מקבלים יישוב הדעת ומבינים שבעצם הכול מוננו יתברך. וכך מתחזקים בביטחון בה', שזה עצמו סגולה גדולה לישועה, כמו שכתוב **"הבוטח בה' חסד יסובבנו"**.

זה עומק מאמר חז"ל שקרבן תודה לא ייבטל לעתיד לבוא, כי קרבן תודה מביא את האדם להכיר בחסדי ה' יתברך גם בעולם הזה שמלא צרות וייסורים, ומנצנץ בו את אור הישועה הכללית שתהיה לעתיד לבוא, אז יבינו הכול כמה טוב וחסד היו טמונים בצרות.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"ב ב)

דורצדיקים
החידושי עובדי אמת

חוויה עם נשמה

ההרשמה למגוון מסלולי הקיץ של דרך צדיקים בעיצומה. התקשרו עכשיו!

תשלום: רח"ב בית ישראל 38 בני ברק: רח"ב רבי עקיבא 62
02-5410100 (ארצי)

בעת צרה, בשעת מצוקה. גם בעת שמחה ובכל זמן

מוקד הישועות
1-800-255-522
24 שעות ביממה

להעברת בקשות לתפילה ולהזלזת נר בקברו של רבי נחמן מברסלב באומן

לישועה והצלחה. לווה ופרנסה. לרפואה ולמקסה לילה. לנתת ושמחת חיים

המפייצים

<p>הר"ר יוסף קרדונר הי"ד תרם והפיץ 500 גליונות לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו משה נחמן נ"י</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו לראות רוב נחת דקדושה</p>	<p>הר"ר חיים ויצהנדרל הי"ד תרם והפיץ 1500 גליונות לכבוד שמחת נישואין</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו להקים בית נאמן בישראל וזרות ישירים מבורכים</p>	<p>הר"ר דוד יהודה גרינולד הי"ד הר"ר יוסף חיים גרינולד הי"ד תרמו והפיצו 1000 גליונות</p> <p>לעי"נ אביהם הר"ר אביגדור מרדכי ב"ר יהושע יהונתן גרינולד זצ"ל נלב"ע י"ד ניסן תשס"ד</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו להם להתברך בכל מילי דמיטב מילי דמיטב</p>	<p>הר"ר נתמן יוסף שטיינברג הי"ד תרם והפיץ 1800 גליונות להצלחה בכל מעשי ידיו</p> <p>ולכבוד שמחת נישואין בן ידו הר"ר מאיר רובינשטיין הי"ד</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו לו להתברך בכל מילי דמיטב</p>	<p>הר"ר יצחק גרינולד הי"ד הר"ר אברהם נח"ה הי"ד הר"ר מנחם רזי"ה הי"ד הר"ר דוד חיים ריימאן הי"ד הר"ר נפתלי שטיינר הי"ד</p> <p>תרמו והפיצו 2500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואין ידידם הר"ר חיים ויצהנדרל הי"ד</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים יעמדו להם להתברך בכל מילי דמיטב</p>	<p>הר"ר נתמן שלמה יצחק שפירא הי"ד הר"ר נתן דוד שפירא הי"ד הר"ר יוסף קדיש שפירא הי"ד הר"ר שמעון ישראל שפירא הי"ד הר"ר נפתלי אהרן בצלאל שפירא הי"ד הר"ר משה מנדל שפירא הי"ד הר"ר נחום דב שפירא הי"ד הר"ר יעקב לייב שפירא הי"ד הר"ר מרדכי שפירא הי"ד הר"ר אברהם שפירא הי"ד</p> <p>תרמו והפיצו 3000 גליונות</p> <p>לעי"נ אביהם הר"ר ח"ר שמואל ב"ר שלמה יצחק שפירא זצ"ל נלב"ע י"א ניסן תשמ"ט</p>	<p>הר"ר ר' יעקב מאיר שכטער שליט"א תרם והפיץ 1000 גליונות לעי"נ אביו הר"ר דוד ב"ר יעקב גדליה שכטער זצ"ל נלב"ע י"ב ניסן תשל"ד</p> <p>ולעי"נ אמו מרת חיה דינה בת ר' מאיר ע"ה נלב"ע י"ד ניסן תשמ"ג תנצב"ה.</p>
---	---	--	---	---	---	--

זכות עולם בהפצת האוצרות